

ДІЯЛЬНІСТЬ АСПІРАНТУРИ

Історія відкриття аспірантури для підготовки наукових кадрів у галузі сільськогосподарської мікробіології при ІСМАВ НААН своїм корінням сягає далекого 1961 року – часу заснування нашої установи. У квітні цього року при відділі сільськогосподарської мікробіології, вірусології та імунології у складі Українського науково-дослідного інституту землеробства було відкрито стаціонарну аспірантуру, першим керівником якої призначено Михайла Васильовича Рево. За чотири роки існування, з 1961 р. по 1965 р., через аспірантуру курс підготовки пройшли 26 аспірантів, з них 14 чоловік успішно захистили кандидатські дисертації.

Історія сьогодення аспірантури ІСМАВ НААН розпочинається з клопотання Вченої ради Інституту від 13 травня 1998 р. перед Президією Української академії аграрних наук про відкриття аспірантури. І вже з 2 січня 1999 р. при Інституті сільськогосподарської мікробіології УААН було організовано підготовку кадрів через аспірантуру за спеціальностями 03.00.06 – вірусологія (біологічні науки), 03.00.07 – мікробіологія (біологічні науки та сільськогосподарські науки), 16.00.03 – ветеринарна мікробіологія та вірусологія (ветеринарні науки), яка діяла до 28.03.2003 р. Відповідальним за роботу аспірантури призначено кандидата сільськогосподарських наук Говорунова Анатолія Миколайовича. Далі, з кінця 1999 р. до 2009 р. посаду завідувачки аспірантури обіймала кандидат біологічних наук Бокун Алевтина Олександрівна. Практично рік аспірантами опікувалася кандидат біологічних наук Тамара Михайлівна Ковалевська, а вже з 2010 року по теперішній час аспірантуру очолює кандидат ветеринарних наук Наталія Олександрівна Кравченко.

З 2003 р. по 2016 р. Міністерством освіти та

КРАВЧЕНКО
Наталія Олександрівна
*Завідувач аспірантурою,
кандидат
ветеринарних наук,
старший науковий
співробітник*

науки України для аспірантури ІСМАВ НААН була затверджена спеціальність 03.00.07 – мікробіологія (сільськогосподарські науки). Підготовка наукових кадрів за цією спеціальністю через аспірантуру ІСМАВ ведеться здебільшого для установ системи НААН: з 1998 року по 2020 рік повний курс підготовки пройшло 69 аспірантів. Успішно захистили кандидатські дисертації та отримали ступінь кандидата наук 31 чоловік.

Першим аспірантом, хто достроково у 2000 р. захистив дисертацію був Козар Сергій Федорович. Слід відмітити, що захист дисертації відбувався у спеціалізованій вченій раді Інституту землеробства УААН. У подальшому за 6 років було підготовлено та

захищено у спеціалізованих вчених радах різних установ 11 кандидатських дисертацій (Патика Т.І., Копилов Є.П., Пархоменко Т.Ю., Піщур І.М., Цигура Г.О., Суслов О.О., Патика М.В., Крутило Д.В., Булатова Ю.О., Черницький В.В.). Чимало з них згодом захистили докторські дисертації, зокрема д. с-г. н. Т. І. Патика, д. с-г. н., професор М. В. Патика, д. б. н. Є. П. Копилов та д. с-г. н. С. Ф. Козар.

У 2006 р. при Інституті сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва створена спеціалізована вчена рада К 79.377.01, у якій до 2020 р. було захищено 20 кандидатських дисертацій.

Значний внесок у підготовку наукових кадрів за час створення аспірантури зробили д. с.- г. н., професор, академік НААН Волкогон Віталій Васильович, д. б. н., професор Надкернична Олена Володимирівна, д. с.-г. н., с. н. с. Козар Сергій Федорович, д. б. н. с. н. с. Копилов Євгеній Палович та інші науковці Інституту сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва НААН, які мають багатий науковий досвід, допомагали і допомагають реалізуватися молодим

науковцям, передаючи їм свої знання та уміння.

Завдяки функціонуванню аспірантури Інститут поповнився висококваліфікованими фахівцями у галузі сільськогосподарської мікробіології: нині 19 випускників аспірантури працюють в нашій установі, з них Козар С.Ф. займає посаду заступника директора з наукової роботи, Горбань В. П. є вченим секретарем, Копилов Є. П., Дімова С. Б., Пищур І. М., Воробей Ю. О. є завідуючими підрозділами. Частина випускників нашої аспірантури працюють у ВНЗ (Патика М.В., Патика Т. І., Цигура Г. О., Тимошенко О. П., Британ Т. Ю., Шевченко Л. А.), діагностичних медичних лабораторіях (Кучерявенко О. О.), лабораторіях з контролю якості продукції на підприємствах різного спрямування (Гаценко М. В., Нестеренко В. М., Похилько Ю. М., Передерій М. Г.), провідній агропромисловій компанії Кернел (Журба М. А., Пиріг О. В., Деркач С. М.).

Верховна Рада України 8 квітня 2014 року прийняла нову редакцію закону про вищу освіту, головною метою якого – інтеграція до європейського освітнього та наукового середовища, а також запровадження європейських освітніх стандартів. МОН України наказом № 966 від 11.08.2016 р. прийняло рішення про надання ліцензії ІСМАВ НААН щодо здійснення освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти з підготовки доктора філософії зі спеціальності 201 – Агрономія (галузь знань – Аграрні науки та продовольство), а у квітні 2021 року була проведена процедура електронного переоформлення ліцензії (протокол № 42 від 12.04.2021 р.). У 2020 році відбувся перший випуск аспірантів вже за новою спеціальністю (Білоконська О. М., Логоша О. В.).

Для забезпечення висококваліфікованими кадрами наукових установ НААН та ВНЗ підготовка наукових кадрів вищої кваліфікації в галузі

сільськогосподарської мікробіології проводиться у тісній співпраці науковців нашого інституту з науково-педагогічним колективом Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка.

Наукова молодь, що навчається в аспірантурі при Інституті постійно підвищує свій освітній та професійний рівень: відвідує школи молодих вчених, приймає участь у Міжнародних та Всеукраїнських конференціях, семінарах, круглих столах, подає роботи на здобуття державних премій та стипендій. Роботи наших молодих науковців відзначені стипендією Кабінету Міністрів України для молодих учених, премією Президії Національної академії аграрних наук України «За кращу наукову доповідь молодого ученого НААН з фундаментальних та прикладних досліджень», преміями ім. О. О. Берестецького та ім. М. В. Рево, грамотами та подяками.

Для забезпечення своєчасної підготовки та захисту дисертаційних робіт молодими науковцями в Інституті проводиться часткове відшкодування витрат на складання кандидатських екзаменів, друк дисертаційної роботи та автореферату, надаються відрядження, роботи публікуються у міжвідомчому тематичному науковому збірнику «Сільськогосподарська мікробіологія», який є фаховим виданням.

Фахове зростання після закінчення аспірантури підтримується шляхом призначення на посади наукових та старших наукових співробітників молодих вчених, які успішно захистили кандидатські дисертації.

Отже, підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів через аспірантуру є одним із основних джерел постійного поповнення і відновлення інтелектуального потенціалу як у межах нашої установи, так і в цілому держави.